

[Мовець 3]

Як це зробити? Так, я з вами погоджуюсь, це треба пояснити, роз'яснити, щоб була інституційна спроможність це зробити, імплементувати, а не робити інтуїтивно. Але чи будуть і коли, це, я думаю, запит Володимир відповість вам.

[Мовець 2]

Ну, я, на жаль, просто не розчув там питання, я так розумію, що до організації, ну в Академію Нових, так, зараз в рамках програми OPENS ми ж проводимо вебінари, і будемо працювати на рівні цього OPENS з інститутами, щоб в кожному інституті, відповідно, були призначені такі фахівці з управління даними, які будуть, власне, відповідати за, ну, і створювати бажано, щоб свої відділення, репозиторії по своїй тематиці, тому це буде проводитись, така робота, це точно.

[Мовець 3]

Володимир, було питання про план управління даними, тому що є потреба, є запит на те, щоб створювати план управління даними. Пане Андрію, просто було трошки погано чути зі звуку, ну, принаймні мені, але питання було про плани управління даними, це також потребує навчання, для того, щоб була все ж таки спроможність організації це зробити в тілотив життя.

[Мовець 2]

Ну, в рамках цієї всієї роботи, звісно, і плани управління даними, ця ж тема теж буде пророблюватись.

[Мовець 3]

Так, дякуємо. Ще питання, можливо?

[Мовець 2]

Ну, я пропоную вже, Дан. У нас, на жаль, немає на каву. Я зараз питання до Сергія Яковлевича, як він вважає, чи буде починати, чи 5 хвилин перерву зробимо.

[Мовець 1]

Доброго дня всім. Я за комп'ютером. Як ви скажете, якщо всі бажають 5 хвилин ще перерви, давайте зробимо.

Або ні, я можу розпочати прямо зараз. Не чую. Я можу розпочати свою презентацію прямо зараз.

[Мовець 3]

Якщо можна 5 хвилин.

[Мовець 1]

Давайте зробимо 5 хвилин, як скажете.

[Мовець 2]

Тоді 5 хвилин перерви. Потім Сергій Яковлевич починає.

[Мовець 1]

Так, ну що, 5 хвилин вже пройшло. Я сподіваюся, всі готові. Зараз я вмикну демонстрацію екрану.

Ще раз доброго дня. Я сподіваюся, що мене чуто, і ви бачите мій екран. Після теоретичної, будемо казати, частини, ми зараз розглянемо репозиторії відкритих даних України, які зроблено в рамках програми.

Розглянемо дієвих особ, які забезпечують з одного боку працездатність і промислову експлуатацію, а також, як працювати з цим репозиторієм. Ну, перш за все, я хотів би, щоб ви подивилися на цей слайд. Це інфраструктура відкритої науки, європейські хмари відкритої науки.

Згідно документу EOS, який вказаний на Multiannual Roadmap, інфраструктура відкритої науки в Європі бадеться на трьох рівнях. Перший рівень – це європейський, він фінансується програмою «Горизонт Європа» і формулює загальні сервіси для пошуку і розміщення і підтримки даних. Частина з них, верхні є, це пошукові системи, це репозиторії даних Zenodo, які фінансуються.

Далі два рівні – національний, на цьому рівні будується власна інфраструктура відкритої науки в країні і яка повинна забезпечувати представлення результатів досліджень. Нижній рівень – це інструкційний, тобто це елементи інфраструктури для представлених результатів наукової діяльності установи, яка є частиною національної інфраструктури, а відповідно вона інтегрована в європейську структуру. На слайді представлені результати Фінляндії, тобто те, що зроблено в цій невеликій країні.

Вони мають дуже потужний інституційний рівень, тобто практично всі університети мають власне репозиторії текстів, всі університети, ну не всі, а частково мають платформи для журналів відкритого доступу, а також є результати і сервіси, які підтримують і пошук, і обмін даними, і інше. Але давайте більш детально розглянемо той рівень, який реально представляє результати наукових установ. Перш за все це журнали відкритого доступу, це журнали, в яких ви розміщуєте власні статті, результати.

Далі це репозиторії текстів, і тут я відповім на те питання, яке було сказано, що таке репозиторії. Перш за все це сховище для зберігання або текстів, або даних, це основна функція репозиторії. Далі це функція забезпечення онлайн доступу до цих текстів або даних.

І третя важлива функція, це функція розповсюдження метаданих, вони відкриті, будемо казати за визначенням, і розповсюдження самих статей і даних. В чому різниця? Ну, перш за все репозиторій текстів має відповідний набір метаданих, який необхідно, обов'язково вводити.

Це так званий дублінкоринг. Це мінімальний набір метаданих, призначений для публікації і поширення наукової статті. Що стосується репозиторії даних, він має інший набір даних, так званий дата-сайт.

Це більш ширший набір опису даних, які розміщені в репозиторії. І далі він має додатковий набір метаданих, який описує дані за науковою областю, в якій воно отримане. Будь-то астрофізика і геодан.

Далі архів припринтів. Фактично в кожній країні і в кожній інституті є припринт. Але коли ми кажемо про архів припринтів і репозиторії даних і так далі, всі вони мають одну особливість.

Це оцей протокол. В Європейській хмарі відкритої науки визначений протокол обміну метаданими. Тобто автоматично розширюються мета-дані про статті, дані припринти і про інше, що з'ївказано на верхній рівень.

Рівень національний, ну і далі на рівень EOS. Тобто коли ми кажемо, що ви зберігаєте вашу наукову статтю на сайті інституту, просто на сайті, і, так, ви можете зайти туди і побачити і автора, і саму статтю, і завантажити її, і не бачить ніхто на верхньому рівні. Тоді, коли ваш репозиторій або ваш сайт, тобто прикрутити протокол можна і окремо, має цей протокол, і має опис цієї статті, і має двосторонню взаємодію з верхнім рівнем, то тоді стаття буде доступна, ну і продані теж.

Ну, окремо, в EOC є інфраструктура для проведення обчислень, ми її тут не таркаємося, вона дуже потужна, вона забезпечує проведення обчислень, ну, практично для всіх учасників EOC. Це Euro High PC проект, це GRID інфраструктура, ну і так далі. Ну, і окремо, так звані відкриті освітні ресурси, вони теж є як в країнах, так і є загальнодоступними для всіх учасників.

Ми повернемося до України в рамках нашого проекту. Коли цей проект починався у 2023 році, ми провели аналіз того, що є у нас як в Україні взагалі, тобто підпорядковано Міністерство освіти та науки, так і в Національній академії наук. Ситуація така, що є окремі частини, тобто не всі журнали мають систему, яка забезпечує обмін даними, або використовують відповідну програмну платформу Open Journal System.

Репозиторіїв тексту в Академії наук дуже мало, на відміну від Міністерства освіти та науки, які ще в 2006 році започаткували проект. І на даний час практично всі університети мають власне репозиторії тексту, використовуючи програмне забезпечення dSpace або ePrint. І вони мають цей протокол, і вони представлені в європейському просторі.

Що стосується національного рівня, то тут теж дуже великі проблеми. Ніхто не має або застаріли інструменти, які забезпечують обмін інформації з європейським рівнем. І тому основна мета нашого проекту, створення і впровадження інфраструктури відкритої науки, це розробити, інсталювати і ввести в промислову експлуатацію ті інфраструктурні елементи, яких немає.

Ну, перш за все, універсальна видавнича платформа, яка забезпечує процес впровадження Open Journal System для тих журналів Академії наук, які ще не мають цього і використовують звичайний сайт. І це національний рівень, це репозиторії відкритих даних, які використовує програмне забезпечення Dataverse, який є стандартом, і ми маємо вже, ну не ми маємо, воно має більше 120 інсталяцій у всьому світі і відповідає практично всім вимогам європейської спільноти щодо представлення FHIR даних, щодо обміну даних, зберігання і так далі. Це архів припринтів Академії наук, це теж інфраструктурний елемент, який забезпечує розміщення припринтів співробітників Академії наук з наданням DOI, тобто це вже інший рівень публікації для наукових співробітників.

Далі репозиторії наукових текстів, це бібліотека Вернавського, вона переводить власне програмне забезпечення згідно вимог відкритої науки, це фактично пошукова система, в якій зареєстровані зараз ще не всі, а потім будуть всі як журнали відкритого доступу, так і репозиторії текстів, щоб забезпечити активний пошук. І слід сказати, що основне завдання було, щоб всі ці інфраструктурні елементи були пов'язані з європейським рівнем і взаємодіяли для того, щоб ті результати, які розміщені в інституційних платформах, були доступні практично всім дослідникам. Наш вебінар присвячений репозиторію відкритих даних.

Це репозиторія, датова PCOA, яка інстальована в інституті теоретичної фізики і зараз є в промисловій експлуатації. Це перша сторінка цього репозиторію. Ви бачите, що на даний час три установи, будемо казати, Академія наук, два інститути, мають власне підбази даних і розміщують там дані.

А також Сумський державний університет, він теж співпрацює з нами з самого початку. Вже було зазначено, що вони мають затверджений на рівні університету план управління даних, який є обов'язковим для виконання всіх науково-технічних проектів, в яких є або накопичення, або використання даних. Ну і загальна структура репозиторій.

Ви повинні розуміти, що сам посідій репозиторій, як окремих сервер, як окреме програмне забезпечення, це тільки частина роботи. І тому у нас є сам репозиторій відкритих даних, і є окремих сайт підтримки репозиторію, який забезпечує функції взаємодії з користувачами. Репозиторій

відкритих даних зареєстрован в європейській системі, і він зареєстрован в системі для отримання доїв.

Тобто, як тільки набір даних розміщений в нашому репозиторії, і він відповідає всім вимогам FHIR, він отримує автоматично доїв для набору даних з європейської організації DataSite. І він вже є такою ж самою публікацією, як і наукова стаття, і він відповідно доступен в європейському простирі. Що стосується персоналу, який забезпечує працездатність, це куратор даних репозиторія, він відповідає за обробку запитів, він відповідає за створення бази даних в установі, і він же відповідає за супроводження дослідника, який розміщує даних в нашому репозиторії.

Що стосується установи, то на слайді є так званий куратор даних установи. Це, будемо казати, людина, яка, я скажу про неї, відповідає за взаємодії установи з репозиторією. Але на даний час у нас немає кураторів даних установи.

Ви розумієте, що, перш за все, треба навчитися, але це наше завдання, і це ми можемо зробити. Треба визначити цієї людини, треба визначити, що вона відповідає, треба зміни посадових обов'язків цієї людини, ну і треба відповідна оплата. Як це працює?

Ну, перш за все, я функцій. Куратор даних репозиторії. Ну, ви бачите, ті функції, які він виконує, він взаємодіє з дослідником і супроводжує практично весь етап розміщення даних в нашому репозиторії.

Це і перевірка посилової інформації, файлів, це перевірка набору дослідних даних, щоб він відповідав умовам. Ну, ви бачили, це вимоги, вони достатньо прості, але якщо ви нічого не виконували, якщо ви не, тільки починаєте розміщувати дані, вам потрібна консультація, вам потрібна методична підтримка, і це виконує куратор даних репозиторій. Що стосується куратора даних установи, то ми пропонуємо, щоб така людина була, і вона буде відповідати тільки за набори даних співробітників установи.

Ну, перш за все, це спрощує процес розміщення даних і спрощує взаємодію дослідника з репозиторієм даних. Фактично, куратор даних установи має права адміністратора, має права, він переглядає набори даних, і так працює Сумський державний університет. Чому так?

Бо в них є окремий підрозділ, який відповідає за провадження, супроводження плану управління даними, і він відповідає за розміщення, ну, відповідає, може, не зовсім коректно, супроводжує розміщення даних в репозиторіях. Ну, не тільки в нашому, вони використовують і з іноді. І тому це зменшення навантаження куратора даних нашого репозиторію, і це пришвидшує процес розміщення даних.

Як стати куратором даних? Це, може, не зовсім коректно, перш за все, якщо ваша установа, інститут, вважає, що всі дані співробітників інституту були зібрані в окремому підбазу даних установи, необхідно зареєструвати установу. Тобто є, в сайті є посилання, заповнюється відповідна форма, так звана реєстраційна форма установи, і куратор даних репозиторії створює окремий підбазу даних, ну ви бачили там у інститутах, і всі набори даних будуть зібрані всі під директорію, хоча вони доступні і є окремо.

Що стосується дослідника, який бажає розмістити дані? Ну, перш за все, вказано, що звертатися до куратора даних установи, але якщо його немає, ви звертаєтесь до куратора даних репозиторій, але необхідно підготувати набір даних для розміщення в репозиторії. Є ще одна особливість, це особливість Академії наук, вона є результатом зміни, будемо казати, нормативної бази в Академії наук.

Дослідник, який бажає розмістити дані, повинен мати дозвіл на розміщення набору даних у репозиторії від установи над Україною, якою належать майнові права на дослідницькі дані. Чітко в Академії зазначено, що майнові права на дослідницькі дані, які отримані при виконанні, будемо казати, науково-дослідних проєктів, які фінансуються Академією наук, належать установити. Без цього дозволу робота не починається.

Це може бути дозвіл від уповноваженої особи, якщо дані дослідження були отримані як результат виконання даних. В цьому дозволі, це звичайна форма, але вона, як би, всі впадають з експертним висновком на наукову статтю, який був раніше, але в ньому вказується назва набору даних, опис файлів, які там будуть, і цей дозвіл надається репозиторію для перевірки і для зберігання. Для того, щоб почати роботу і для того, щоб працювати з репозиторією відкритих даних, користувач повинен мати обліковий запис.

Цей обліковий запис надає так званий право доступу до репозиторії. Це право найпростіше на перегляд, слід сказати, що всі набори даних доступні, і ви не маєте облікового запису, а можете зайти на репозиторію і завантажити набір даних, якщо у нього є ліцензія вільного доступу, так званий СІД. Коли ви будете готувати дані або бажаєте мати доступ до наборів даних, які мають інші ліцензії, ви повинні мати обліковий запис.

У репозиторії реалізовано три власні способи реєстрації.

Це Google, ORSEED і для Академії наук реалізований доступ за допомогою облікового запису домену pas.gov.ua. Практично всі співробітники Академії наук мають корпоративну пошту. В цьому домені використовувалася програма RedNote для роботи з науковими проєктами. В цьому випадку автоматично створюється обліковий запис і в подальшому адміністратор і куратор репозиторії змінює вам права і ви потім отримуєте доступ до заповнення форм.

Якщо ви цього не бажаєте робити, ви можете на сайті заповнити окрему форму реєстрації і тоді, в цьому випадку, створення облікового запису буде функцією куратора даних репозиторій. Ось скріншот сайту, там є інструкції, є відповідна кнопка для реєстрації. А що стосується даних, вам теж треба заповнити форму запиту на розміщення даних.

В цій формі, перш за все, він дає згоду на використання персональних даних, згоду на тримання конфіденційності, виконання умов використання і заповнює відповідні поля, які, перш за все, стосуються депозитора, проведення досліджень і ті дані, які він бажає розмістити в репозиторії. Після цього, на базі той інформації, яку заповнив форму запиту, формується електронний варіант договору на використання і розміщення дослідницьких даних в репозиторії відкритих даних на Україну, який депозитор повинен підписати. Це теж особливість Академії наук.

Вона визначена у всіх нормативних документах, у регламенті. Що стосується підписів, він має можливість підписати власноруч і надіслати скан на адресу адміністратора або використовувати електронний підпис, і тоді це значно пришвидшує процес обробки даних. Як тільки будуть перевірені ці документи, що у вас є дозвіл на розміщення, що підписаний договір, йому змінюється права, і використовуючи логін і пароль, він має доступ до форми завантаження даних.

Він заповнює фактично ці форми. Це і файли описової інформації, це ці метадани, самі файли замонтажує. Це звичайна форма.

Якщо він підготував ці дані з Азделегід, то це дуже просто. Є в документації так званий файл `admin`, який він заповнює офлайн, і це фактично копіювання відповідних політик. Потім надсилає повідомлення куратору даних про завершення процедури підготовки, і надалі куратор даних перевіряє створений набір даних.

Що він перевіряє? Чи всі необхідні поля заповнені в розділі метаданих, чи завантажені файли дослідних даних відповідно заявленому типу та формату, чи є файли описової інформації, чи немає в наборі даних конфіденційної інформації або інформації, які містять державну таємницю тощо. Зверніть увагу, в репозиторії в Україні у нас реалізовано найвищий рівень перевірки даних.

У нас військовий стан, і ми повинні бути впевнені, що набір даних, який розміщується у вільному доступі, містить дані досліджень, а не, будемо казати, координати системи протиопітряної інформації. Так, це займає певний час. Це займає певний час роботи куратора даних, але на цьому етапі він співпрацює з дослідником, і якщо все добре, то дані будуть готові для публікації.

Ну і останній крок, якщо всі перевірки виконані, і дані відповідають всім вимогам, будемо казати, репозиторії, а тут слід сказати, що в репозиторії Dataverse реалізована відповідна перевірка автоматично заповненого набору даних. Тобто, якщо він готовий, куратор даних натискає перевірити, і дата-сайт отримує ці мета-дани, перевіряє теж, і якщо все добре, надається DOI-ідентифікатор, і це фактично, далі цей набір даних публікується в відкритому доступі. Що стосується DOI?

Ну, ви всі знаєте, що отримання цифрового ідентифікатора для наукової статті, будемо казати, це платна процедура. Але так як ми є учасниками міжнародного консорціуму і маємо відповідний договір з Data-site, ми в заздалегідь маємо певну квоту предоплачених DOI, і зараз всі DOI, які надаються набором даних, в цьому році і в наступному році для співробітників Академії наук, вони безкоштовні. Ну, також є посібник підтримка переставача, він є на сайті там, є посилання, є регламент, в яких визначено необхідні умови і необхідно казати документи, які вам потрібні для розміщення даних.

Ну і декілька останніх слайдів. Це моніторинг відкритої науки в Україні. Є сайт, є посилання.

У нас не було репозиторій відкритих даних, але ж наукові співробітники працюють, і вони розміщують дані в репозиторіях, тому що зараз це є обов'язкова умова виконання міжнародних проєктів. Ну і це вибірка по Україні, вона зроблена буквально вчора. Бачите, основні репозиторії даних, в яких розміщуються дані співробітників з України.

І можете подивитися по встанову. Тут національна академія наук. Це період за п'ять років, скільки даних.

Але якщо ви уважно подивитесь на цю частину, це практично всі університети, які великі і потужні університети в Україні, вони розміщують вже дані і розміщували раніше. Тому, що в цьому переліпі, якщо вказати мета даних не тільки академії наук, а й повна назва інституту, то він теж з'явився в цьому переліпі. Я сподіваюся, що ми перш за все завершимо реєстрацію нашого репозиторія в європейських пошукових системах, так званих R3Data.

І якщо кількість наборів даних дослідницьких буде зростати, ми теж попадемо в цей переліп і будемо в системі моніторингу європейської. Дякую за увагу. У мене все.

Ваші питання.

[Мовець 2]

Доброго дня. В мене є питання. Ви сказали, що дої безкоштовно тільки для членів НАНС, а для решти дослідників?

[Мовець 1]

Зараз теж безкоштовно.

[Мовець 2]

Це до кінця року, чи в принципі буде безкоштовно?

[Мовець 1]

Ні, у нас є певна квота, яку ми заплатили реєстраційним внескам. Квота дуже велика. І в рамках цієї квоти ми надаємо договір.

Для співробітників установ Академії наук, так як репозиторії побудовані за кошти Академії наук, ми нічого не вимагаємо. Для університетів є договір на співпрацю, наукову співпрацю і співробітництво, такі дуже прості, і ми теж видаємо безкоштовно. Але коли квота закінчиться, тут я не знаю, що ми будемо робити, але я сподіваюся, що ще наступний рік вона не закінчиться.

[Мовець 2]

Дякую, ще таке питання. Наскільки я зрозуміла, поправте мене, якщо я не права, дослідники можуть в вашому репозиторії виставляти свої дослідні дані тільки під гідною свого університету, від імені університету. А якщо я дослідник приватний, я хочу приватно виставити, тому що там є окрема, як так бачила, класифікація, просто дослідник, не від імені університету, я можу це зробити?

[Мовець 1]

Можете, більш того, для Академії наук ми будемо казати, рекомендуємо, щоб це була старінка установи, але є можливість розміщувати дані просто по проєкту, це буде окремий проєкт. Можна розміщувати дані окремих дослідників, тоді вони будуть окремо, там, спеціальна частина і не будуть пов'язані, ну, безпосередньо з установою. Але як досліднику, так і окремому проєкту необхідно виконати всі умови розміщення даних, ну, тобто дозвіл на розміщення даних від установи, яка володіє майновими правами, і підписати договір на розміщення, ну, тобто це стандарт.

[Мовець 2]

І останнє питання, я перепрошую, що займаю вас час. Так, з приводу договору, який підписується на дозвіл на публікацію даних. Просто я зареєстрована в подібному репозиторії в Нідерландах, теж у нас нові датаверси, там я договору ніякого не підписувала, мене зареєстрували, я підписала по замовченню ліцензії, дослідні дані, там друкується SS0.1, це повна ліцензія. Ну, і якби оцей договір, це ваша якась специфіка, пов'язана з воєнним станом, чи це, ну, для чого?

[Мовець 1]

Так, це специфіка, пов'язана з військовим станом. Я поясню, я знаю ці репозиторії, ми співпрацюємо з ними. Зараз і там реалізована так звана електронна ліцензія, тобто ви ставите галочку, що ви згодні і фактично вам надається доступ.

Але у нас зараз це не працює. Ну, не працює, чому? Тому що згідно закону про електронний підпис, ну, якщо ви подивитесь, я, як власник репозиторії, я пояснюю дуже технічну частину, щоб ви розуміли.

Як власник репозиторії має бути впевнений, що галочку поставив, згоден там і так далі, особа, яка є тою, яка була, ну, будемо казати, я маю ідентифікувати особу, там так написано. А для того, щоб ідентифікувати особу, яка є в сеансі зі мною і дала згоду на розміщення даних і сказала, що вона виконує всі умови, у мене немає засобів для ідентифікації. Єдиний засіб ідентифікації – це дія.

Ну, якщо я зараз прикручу дію до репозиторії, ніхто зовсім не буде розміщувати даних. І от неможливість виконати вимоги закони про електронний підпис, це є порушення для адміністрації Dataverse, і є порушення, яке, ну, карається згідно законодавства, ну, не дуже довго. Тому ми ввели цей договір, і це, ну, є відповідний або певний захист адміністрації, яка відповідає за репозиторії.

Ну, слід сказати, що в європейських репозиторіях, які тільки починали процес, ми з Dataverse працюємо вже більше чотирьох років, там теж були окремі договори, і теж вони вимагали власноручну підпис, але потім це прибрало. Я сподіваюся, що буде час, і ми теж це приберемо.

[Мовець 2]

Тобто це, в принципі, на час воєнний, на воєнний стан, а подальшому ви плануєте зробити вільний доступ, як, в принципі, і в Європі. Ну, і в Гарварді так само. Гарвардські репозиторії так само працюють.

[Мовець 1]

Я знаю, так ми зробимо, але я могу сказати, що репозиторії, головні репозиторії Китаю працюють точно так. Незважаючи ні на що. Вони не змінили правила, які були встановлені, і там є окремий запит, там більш того, там є окремі місії.

[Мовець 2]

Я не думаю, що нам, все ж таки, перепрошую, варто орієнтуватися на Китаї з його централізованою системою, якщо ми говоримо, все ж таки, про відкриті дані, а не про дані, які контролюються державою.

[Мовець 1]

Дуже вам дякую. Дуже вам дякую.

[Мовець 3]

Я буду казати, може, більш громче. Скажіть, які переваги розміщення даних в національному депозитарії, чи є вони, чи ні, для українських дослідників, наприклад, у порівнянні з тим же зерном. Мені здається, що там простіше розміщувати дані.

[Мовець 1]

Я почував вас, зараз я відповім. Ну, будемо казати просту річ. Наша репозиторія нічим не відрізняється від інших репозиторій даних, які є в ринку.

Якщо ви кажете переваги з точки зору мене, як дослідника, переваг немає. Я можу розмістити дані в Dataverse NL, як сказано, я можу розмістити в Harvard ці дані, і це теж буде досягнення того ефекту, щоб мої результати були видимі. Я можу розмістити в Zenon, але для нас, ми будемо казати, є можливість розмістити з тим самим результатом.

В нашому репозиторії. У нас немає культури розміщення даних в репозиторії, і власне, і все. Є консультація українська, є меню української мови, і це є допомога, яку ми організовуємо.

Це наші переваги. Що стосується кінцевого результату, я вам кажу, немає різниці. Zenon, Dataverse UA, Dataverse NL або Harvard Dataverse, це те ж саме.

Вони мають DOE, вони мають певний режим доступу, який визначений ліцензіями, вони всі інтегровані у верхній рівень EOS по обміну даним, тобто кінцевий результат те ж саме. Але це тільки

розміщення, розміщення, консультації, взаємодії, пояснення. Ми пройшли певний шлях, і я можу сказати, що ті, хто починав розміщувати дані, у нас небагато, там десятки наборів даних з цих інститутів, вже стикнулися тим, що вибір ключових слів – це проблема, тому що ключові слова – це не просто я видумав, їх повинна вибрати відповідно до тої галузі досліджень, дані, які ви отримали.

А для цього треба мати відповідний словник, який є загально прийнятий в європейській співноті. Астрофізика і так далі. А матеріалознавство немає, як приклад.

І все. Ви повинні його розробити, повинні підібрати, повинні знайти розробку цього словаря, воно є. Тобто оця вся взаємодія, що стосується підготовки даних, ви можете це робити з іноді.

Але я не впевнений, що вони це зроблять. А зроблять – це добре. Ось відповідь на ваше питання.

Дякую. Лілія Нікіфороць, слухаю вас.

[Мовець 2]

Ще одне питання. Ви якраз очікували таку цікаву тему про контрольовані словники. А які контрольовані словники ви рекомендуєте, тобто які підв'язані під вашу датоверсію?

[Мовець 1]

А це буде на наступний день, там є Наталія Денисюк, вона куратор даних репозиторії, і вона вам покаже ті словники і метадани тематичні, які є по дефолту. Вони розробляються, а з точки зору мене як адміністратора Ківника, я можу сказати, що ми можемо підключити будь-який додатковий набір даних у вашій галузі дослідження, якщо ви маєте певний словник. Тобто розширюєте круг.

І там є можливість, будемо казати, розробити власні метадани, і вони теж підключаються. Давайте, Наталія Денисюк, на наступну згоду.

[Мовець 2]

Завтра, я так розумію, бо мене цікавить питання, бо я бачила, що Гарвард використовує свої словники, Нідерланди свої, а наших українських, як би, поки я не бачила, на жаль.

[Мовець 1]

А ви попробуйте зробити з наших українських словників. Це питання в цьому році, як Наталія Денисюк, вони приймали участь у розробці словників, ну, частина там була проєктова, виграна, і це, ну, будемо казати, ну, непроста праця. Так, я зараз відповім на питання.

Скажіть, будь ласка, чи існує зразок дозволу на розміщення даних? Ну, такого дозволу, зразка, у нас немає, хоча є певний, якщо ви звернетесь, ми надійшли. За основу береться, будемо казати, експертний висновок на наукову статтю, а що стосується необхідних поліг, ну, відповідей на цю питання?

Стосовно даних, зайдіть на сайт, там в регламенті прописано. Тут не є щось таке, ну, буду казати, шаблонне. Так, ще питання.

[Мовець 4]

Сергій Якович, там же є ще в чаті питання.

[Мовець 1]

Так, є в чаті.

[Мовець 4]

Вище, будь ласка.

[Мовець 1]

Так. У вісім форматах це автоматичне формування. Ні, ці формати метаданих – це так звана стандартна дефолтна інсталяція дата версії, яку вони розповсюджують.

Ми її не змінювали, її ставили так, як є. Так, і далі. Перепрошую, не зовсім розумію.

Тобто в кожній установі мати бути окремий сайт-репозиторій, де будуть зібрані праці і публікації співробітників? Ні. Ось тут давайте я все ж ще раз відкрию презентацію, щоб ми...

Так, ще раз. Ось, подивіться. Це сайт Dataverse.ua. Це єдиний інформаційний істочник розміщення, зберігання, там, доступу і розповсюдження інформації про набіри даних. Установа має, будемо казати, окрему піддатну версію нашої нотації. Це фактично підбаза даних. І коли ви бажаєте, щоб набіри даних співробітників були адсортовані ось тут, якщо ви натиснете, ви побачите набіри даних співробітників цієї установи.

Ось і все. Що стосується текстів, наукових статей, то ми в репозиторії цього не розміщуємо. Репозиторій даних призначений тільки для даних досліджень.

Статі – це репозиторій текстів, якщо у вас є інституційний або інший. Ми працюємо тільки з даними. Хоча, ви правильно сказали, ЗНОДА, якщо ви бачите, він розміщує все.

Ми цього не робимо. Дата-версія, політика-дата-версія така, що тільки набіри даних. Хоча в останній час тоже Полтех розміщує статті, але ми цього не робимо.

Дякую.